

تاثیر بازار کار در رضایت تحصیلی

سلسله گزارشات آموزش مهارت محور

جاب‌ویژن – آذرماه ۱۴۰۲

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع و لینک دادن به وبسایت جاب‌ویژن بلامانع است.

بیش از ۱۰۰ هزار
استخدام موفق در سال

۵۰ هزار
موقعیت شغلی فعال

۷۰ هزار
سازمان همراه

۲.۵ میلیون
کارجوی همراه

جاب ویژن (Job Vision)، معتبرترین سایت استخدام و کاریابی در کشور است که تا به امروز ۷۰ هزار سازمان، از جمله اسنپ، ایرانسل، دیجی کالا، کاله، یونیلیور، هایپراستار، بانک خاورمیانه، علی بابا، تپسی و... آگهی‌های استخدامی خود را در آن منتشر کرده‌اند. برآوردها نشان می‌دهند که صرفاً در دوازده ماه گذشته، ۱۰۰ هزار نفر از طریق جاب ویژن استخدام شده‌اند.

بخشی از ویژگی‌ها و خدمات جاب ویژن عبارتند از:

- سیستم هوشمند انطباق جاب ویژن (مبتنی بر هوش مصنوعی)
- کامل‌ترین رزومه‌ساز دو زبانه فارسی و انگلیسی
- آزمون‌های روانشناسی و شخصیت‌شناسی آنلاین
- توانمندترشو (بستری برای آموزش مهارت‌های کاربردی)
- گزارش‌های آماری از وضعیت بازار کار و ماشین حساب حقوق و دستمزد
- نمایشگاه‌های کار به عنوان فرصتی برای برقراری ارتباط رو در رو بین کارجو و کارفرما
- برگزاری همایش‌های تخصصی در زمینه منابع انسانی با عنوان HR Vision

ما در جاب ویژن نگاه ویژه‌ای به استخدام معلولین داشته و به عنوان اولین پلتفرم دغدغه‌مند، در این حوزه به ایجاد تغییرات محصولی پرداختیم. فرصت برابر برای استخدام افراد کم‌توان، از دغدغه‌های مهمی است که در جاب ویژن برای رسیدن به آن تلاش می‌کنیم.

سخنی از مدیران جابویژن

سلام

جابویژن به عنوان بزرگ‌ترین مرجع تخصصی شغل در ایران، دو رسالت بزرگ برای خود می‌بیند: ۱) بهبود زندگی میلیون‌ها ایرانی از طریق کمک به آن‌ها در یافتن شغل متناسب با علایق و قابلیت‌هایشان، ۲) افزایش بهره‌وری شرکت‌ها و سازمان‌ها از طریق کمک به آن‌ها در یافتن نیروی انسانی با انگیزه و قابل

در این راستا، جابویژن چهار مانع اساسی را در بازار کار ایران شناسایی کرده است. این چهار مشکل عبارتند از: ۱) **عدم شفافیت بازار کار**، ۲) **عدم انطباق مهارت کارجویان با نیازهای کارفرمایان**، ۳) **عدم دسترسی موثر به بازار کار**، ۴) **سیاست‌گذاری‌های محدودکننده**. بنا داریم در سلسله گزارش‌هایی به این چهار مشکل بپردازیم. گزارش موجود تلاشی است در راستای پرداختن به مشکل دوم (عدم انطباق مهارت کارجویان با نیازهای کارفرمایان).

براساس نتایج این گزارش، به نظر می‌رسد اگرچه **مهم‌ترین عامل رضایت یا عدم رضایت فارغ‌التحصیلان از تحصیلات خود، تسهیل دسترسی به شغل مناسب است**، این عامل مهم در سیستم آموزشی ما به اندازه کافی مورد توجه قرار نمی‌گیرد. دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها نیز اغلب بدون داشتن تصویری روشن از آینده بازار کار هر رشته، ناچار به تصمیم‌گیری در مورد آینده تحصیلی خود یا فرزندانشان می‌شوند. نتیجه اینکه درصد قابل توجهی از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی از تحصیلات خود ناراضی هستند! در گزارش‌های آتی بیشتر به این موضوع خواهیم پرداخت.

از تیم خوب واحد گزارش‌های جابویژن که این گزارش را تهیه کردند، تشکر می‌کنیم. می‌دانیم انتشار این گزارش، علی‌رغم تمام ضعف‌هایش، برای این تیم تصمیمی جسورانه بود. ولی مشکل بازار کار را مهم‌تر و تاثیر آن بر زندگی ایرانیان و کیفیت کسب‌وکارهای ایرانی را بزرگ‌تر از آن دیدیم که فرصت انتشار گزارشی که شاید منجر به بحث و تبادل نظری مفید گردد را از دست دهیم. از اهالی رسانه، کارشناسان و صاحب‌نظران بازار کار، حوزه منابع انسانی و آموزش و همچنین از همه کارجویان، کارفرمایان و دلسوزان ایران دعوت می‌کنیم که مطالب این گزارش را بخوانند، مشفقانه نقد کنند و چنانچه می‌توانند، با ارائه راهکار به ما کمک کنند تا در آینده به نسخه‌های دقیق‌تری از این گزارش برسیم. پیشاپیش از اینکه با به اشتراک‌گذاری این گزارش، کمک می‌کنید توسط تعداد بیشتری از افراد دیده و خوانده شود، سپاسگزاریم.

هر کسی لایق یک شغل خوب است - امیدواریم این گزارش گامی کوچک در تحقق رویای بزرگ شغل خوب برای همه باشد.

هادی محمدآبادی

هم‌بنیان‌گذار جابویژن

مقداد ولایی

هم‌بنیان‌گذار جابویژن

با تشکر از حمایت‌کنندگان از این گزارش

HRVISION

کامیونیتی تخصصی فعالان حوزه منابع انسانی. جایی برای تبادل نظر و به اشتراک گذاری تجربیات و با خبر شدن از به‌روزترین اتفاقات حوزه منابع انسانی

تعامل با نهادهای سیاستی و نظارتی و ارائه‌ی راهکار برای تسهیل فعالیت کسب‌وکارها

سرویس تخصصی برون‌سپاری فرایند استخدام و هدهانینگ (headhunting) با هدف جذب کارا و سریع بهترین‌ها

رویدادی چندوجهی برای ایجاد ارتباط مستقیم بین کارجو و کارفرما و ارائه‌ی موثرترین و پرمفعت‌ترین شکل از فرآیند استخدام نیروی انسانی

معتبرترین نرم‌افزار مدیریت فرایندهای منابع انسانی شامل فرآیند جذب و استخدام، آموزش و توسعه و عارضه‌یابی سازمانی

بزرگ‌ترین رسانه دیجیتال آموزش مجازی در ایران با هدف در دسترس قرار دادن آموزش با کیفیت بالا برای همه‌ی فارسی‌زبانان

محدودیت‌های نتایج گزارش

- این نظرسنجی در آبان ماه ۱۴۰۲، به صورت آنلاین در میان کارجویان جاب‌ویژن و اعضای تعدادی از کانال‌های تلگرامی برگزار شده است. با توجه به محدودیت تعداد شرکت‌کنندگان و شیوهی غیرتصادفی نظرسنجی، ممکن است نتایج به دست آمده به طور دقیق، معرف کل جامعه فارغ‌التحصیلان نباشد. لذا توصیه می‌شود نتایج این گزارش با در نظر گرفتن حاشیه خطای بالا مورد تحلیل قرار گیرد.
- علی‌رغم این محدودیت، به نظر می‌رسد نتایج نظرسنجی همچنان شامل نکات جذاب و آموزنده زیادی است که می‌تواند برای سیاست‌گذاران، متولیان موسسات آموزشی، کارجویان و افرادی که در آستانه‌ی انتخاب‌های تحصیلی هستند، مفید باشد.
- ما صمیمانه از شما خواننده‌ی عزیز خواهشمندیم در صورت امکان [لینک شرکت در نظرسنجی](#) را با دوستان و همکاران خود به اشتراک بگذارید تا داده‌های بیشتری جمع شود. این کار شما باعث می‌شود بتوانیم در نسخه‌های بعدی گزارش، تحلیلی دقیق‌تر و مبتنی بر جامعه آماری درست‌تر ارائه کنیم.
- همچنین از متولیان موسسات آموزشی، یا افرادی که به گروه‌های مخاطب بزرگی دسترسی دارند، خواهشمندیم در صورت امکان با ایمیل reports@JobVision.ir تماس بگیرند تا بتوانیم نظرسنجی را با فارغ‌التحصیلان بیشتری به اشتراک بگذاریم.
- از همه کارشناسان، صاحب‌نظران و دلسوزان حوزه‌ی آموزش و منابع انسانی کشور نیز خواهشمندیم نظر ارزشمندشان را از طریق ایمیل فوق با ما در میان بگذارند تا بتوانیم در ادامه‌ی راه ایرادات گزارش را مرتفع سازیم.
- استفاده از مطالب و آمار این گزارش با ذکر منبع و دادن لینک به وب‌سایت جاب‌ویژن آزاد است. برای دعوت از گروه تحقیق جهت ارائه این گزارش نیز از طریق آدرس ایمیل بالا با ما در ارتباط باشید.

عامل نخست

نارضایتی فارغ التحصیلان از رشته یا دانشگاهشان، مشکلات مرتبط با بازار کار است.

۶۷٪

از فارغ التحصیلان تمایل به مهاجرت دارند.

۳۰٪

از فارغ التحصیلان در زمینه‌ای نامرتب با رشته‌ی تحصیلی خود کار می‌کنند.

۶۰٪

از فارغ التحصیلان از انتخاب رشته یا دانشگاه خود راضی نیستند.

خلاصه مدیریتی

- حدود ۶۰٪ از فارغ‌التحصیلان از انتخاب‌های تحصیلی خود ناراضی‌اند. به طور مشخص مهم‌ترین دلیل عدم رضایت فارغ‌التحصیلان، (شاید تا حدی برخلاف انتظار عموم) دلایل مرتبط با بازار کار است.
- "نبود فرصت‌های شغلی مناسب با درآمد کافی"، خیلی بیشتر از مثلاً "عدم تناسب با علایق و روحیات" عامل نارضایتی افراد از انتخاب رشته تحصیلی است. همچنین "عدم تسهیل ورود افراد به بازار کار" عامل مهم‌تری برای نارضایتی آن‌ها از انتخاب دانشگاه خود بوده تا مثلاً "سطح علمی اساتید"، "کیفیت دروس" و یا "عدم وجود امکانات رفاهی"!
- **میزان رضایت فارغ‌التحصیلان از انتخاب رشته‌ی خود، با فرصت‌های شغلی موجود برای آن رشته ارتباط مستقیم دارد.** در رشته‌هایی که فرصت‌های شغلی فراوانی برای آن‌ها وجود دارد، فارغ‌التحصیلان نیز عموماً رضایت بالایی از انتخاب رشته‌ی خود دارند. ۷۰٪ از فارغ‌التحصیلانی که از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی‌اند، اگر به عقب برگردند یکی از رشته‌هایی که به لحاظ بازار کار پرتقاضا هستند را انتخاب می‌کنند.
- ۳۰٪ از نیروی بازار کار کشور، در زمینه‌ای غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود فعالیت می‌کنند. **عدم انطباق ظرفیت سیستم آموزشی با نیازهای بازار کار منجر به کمبود فارغ‌التحصیلانی با تحصیلات مرتبط در تعداد قابل توجهی از مشاغل پرتقاضا و مهم شده است.** اغلب شاغلین این حوزه‌ها به ناچار مهارت‌های خود را خارج از سیستم آموزشی یاد می‌گیرند. از سوی دیگر، **ظرفیت سیستم آموزشی صرف تربیت فارغ‌التحصیلانی می‌شود که اغلب، کار مرتبط با شغل خود پیدا نمی‌کنند.**
- به طور متوسط، از هر ۱۰ پاسخ‌دهنده، ۷ نفر تمایل به مهاجرت دارند. نزدیک به نیمی از افرادی که تمایل به مهاجرت دارند، عدم رضایت از وضعیت شغلی و بازار کار را از دلایل اصلی خود برای مهاجرت اعلام کرده‌اند.
- افرادی که در آستانه‌ی انتخاب تحصیلی هستند، چه در انتخاب رشته و چه در انتخاب دانشگاه، باید به وضعیت اشتغال و درآمد فارغ‌التحصیلان آن رشته/دانشگاه بیش از هر چیز توجه داشته باشند. همچنین متولیان سیستم آموزشی در تخصیص ظرفیت‌های آموزشی و در اولویت‌بندی برای اصلاح امور باید به آماده کردن دانشجویان برای بازار کار توجه ویژه داشته باشند.

۱

میزان نارضایتی از انتخاب‌های
تحصیلی

۲

اشتغال در زمینه‌ی مرتبط با
رشته‌ی تحصیلی

۳

تمایل به مهاجرت

۴

متدولوژی و جامعه آماری

میزان نارضایتی از انتخاب‌های تحصیلی

حدود ۶۰٪ فارغ‌التحصیلان از انتخاب تحصیلی خود ناراضی‌اند

آیا از انتخاب رشته خود راضی هستید؟^۱

بله	خیر	مجموع	
بله	۱۸٪	۵۸٪	آیا از انتخاب دانشگاه خود راضی هستید؟ ^۲
خیر	۲۴٪	۴۲٪	
مجموع	۴۲٪	۱۰۰٪	

• به طور متوسط، از هر ۱۰ نفر، تنها ۴ نفر از انتخاب تحصیلی خود (هم رشته و هم دانشگاه) راضی است.

• ۲۴٪ از فارغ‌التحصیلان هم از انتخاب رشته خود ناراضی بودند و هم از انتخاب دانشگاه خود. ۱۸٪ فقط از رشته خود ناراضی بودند و ۱۸٪ دیگر تنها از انتخاب دانشگاه خود. (در مجموع حدود ۶۰٪ از انتخاب تحصیلی خود ناراضی بودند)

• این سطح از نارضایتی از انتخاب‌های تحصیلی در میان فارغ‌التحصیلان نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از نیروی کار کشور، چندین سال از مفیدترین سال‌های عمر خود را در مسیری گذرانده‌اند که از نگاه خودشان نتیجه و خروجی لازم را نداشته است.

(۱) پاسخ به سوال آیا از رشته خود راضی هستید؟ (n=۱۲۹۷) ؛ (۲) پاسخ به سوال آیا از دانشگاه خود راضی هستید؟ (n=۱۲۹۷)

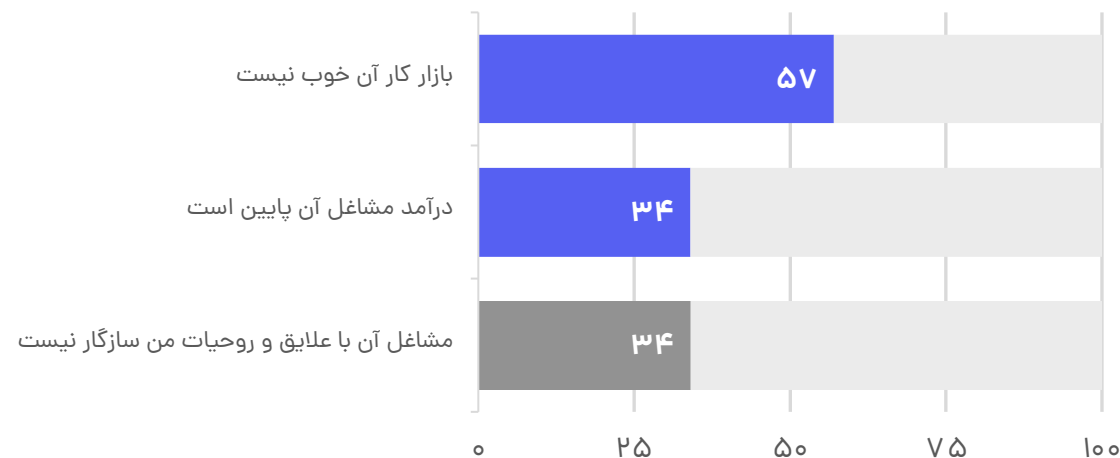
بازار کار نامناسب مهم‌ترین دلیل عدم رضایت فارغ‌التحصیلان از انتخاب تحصیلی خود است

نبود فرصت‌های شغلی مناسب با درآمد کافی، خیلی بیشتر از عدم تناسب با علایق و روحیات عامل نارضایتی افراد از انتخاب رشته تحصیلی است. همچنین عدم تسهیل ورود افراد به بازار کار عامل مهم‌تری برای نارضایتی آن‌ها از انتخاب دانشگاه خود بوده تا مثلاً سطح علمی اساتید، کیفیت دروس و یا عدم وجود امکانات رفاهی. بر این اساس، می‌توان گفت افرادی که در آستانه‌ی انتخاب تحصیلی هستند، چه در انتخاب رشته و چه در انتخاب دانشگاه، باید به وضعیت اشتغال و درآمد فارغ‌التحصیلان آن رشته/دانشگاه بیش از هر چیز توجه داشته باشند.

لازم است متولیان موسسات آموزشی و سیاستگذاران آموزشی کشور، در طراحی رشته‌ها و اداره موسسات آموزشی به نوع مهارت‌های مورد نیاز بازار کار توجه داشته باشند و این امر را به عنوان مهم‌ترین اولویت خود و احتمالاً بالاتر از فراهم آوردن امکانات رفاهی یا افزایش سطح علمی اساتید قرار دهند. بدیهی است که همه مواردی که به عنوان ریشه نارضایتی آورده شده‌اند باید مورد توجه قرار بگیرند؛ ولی از آنجایی که وضعیت اشتغال بعد از تحصیل، تنها در بلندمدت بر رضایت یا عدم رضایت دانشجویان تاثیر می‌گذارد، نیاز به توجه ویژه‌تری از طرف سیاستگذاران و متولیان موسسات آموزشی دارد.

دلایل عنوان شده برای نارضایتی از رشته^۱

% از فارغ‌التحصیلان ناراضی که هر دلیل را انتخاب کرده‌اند

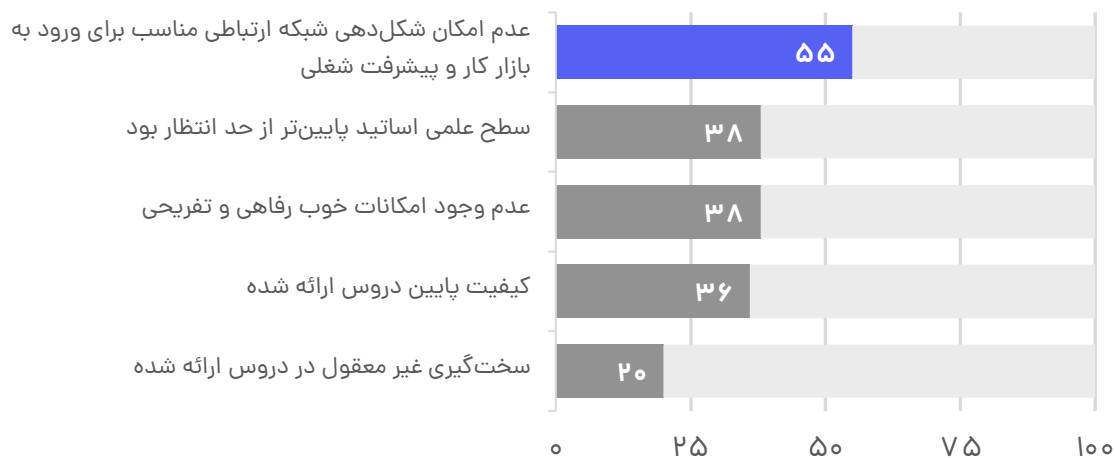

(۱) پاسخ به سوال چرا از رشته خود ناراضی هستید؟ (n=۵۴۴)؛

(۲) پاسخ به سوال چرا از دانشگاه خود ناراضی هستید؟ (n=۵۴۸)

دلایل عنوان شده برای نارضایتی از دانشگاه^۲

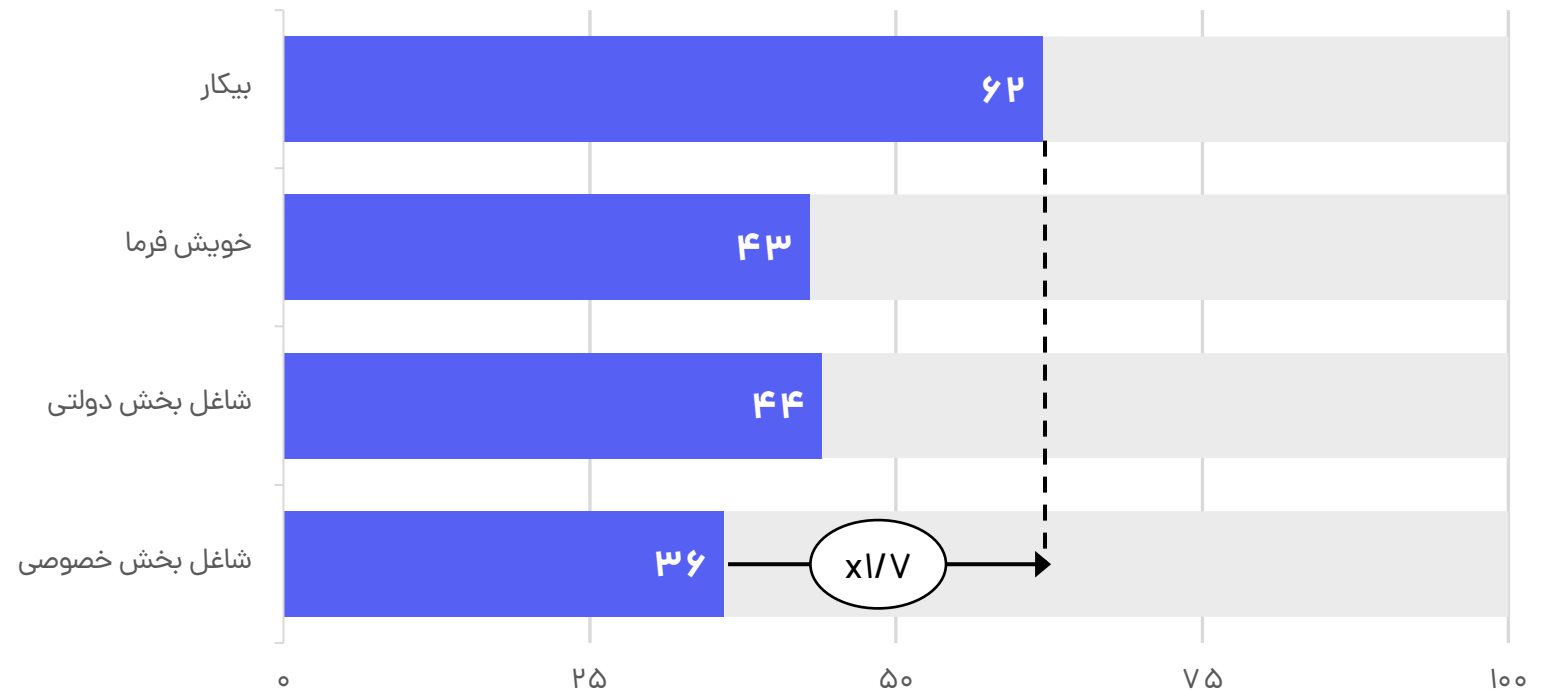
% از فارغ‌التحصیلان ناراضی که هر دلیل را انتخاب کرده‌اند

۶۲٪ از فارغ‌التحصیلان بیکار، از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی هستند که حدود ۲ برابر بیشتر از میزان نارضایتی در بین شاغلان بخش خصوصی است

نارضایتی فارغ‌التحصیلان از انتخاب رشته به تفکیک وضعیت اشتغال^۱

% از فارغ‌التحصیلان در هر وضعیت شغلی

(۱) پاسخ به سوال آیا از انتخاب رشته‌ی خود راضی هستید؟ (n=۱۰۰۵)

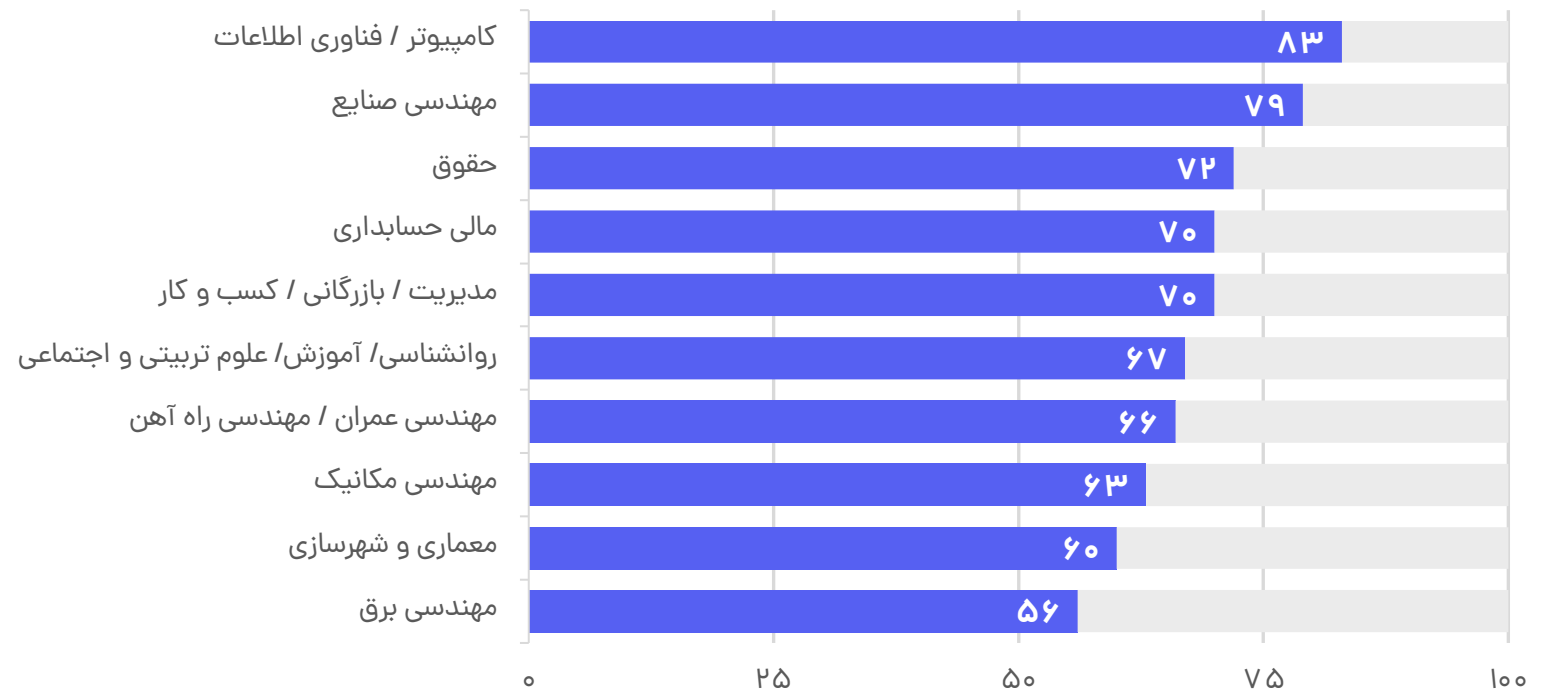
- بیش از ۶۰٪ از فارغ‌التحصیلانی که شغلی ندارند، از انتخاب رشته خود ناراضی‌اند. فارغ‌التحصیلانی که بعد از چندین سال تحصیل، به هر دلیلی موفق به کار کردن نشده‌اند، دلیل بیشتری برای تردید در انتخاب خود دارند.
- در میان فارغ‌التحصیلان شاغل، افرادی که در بخش خصوصی فعالیت می‌کنند از انتخاب‌های تحصیلی خود رضایت بیشتری دارند (۶۴٪ از فارغ‌التحصیلان شاغل در بخش خصوصی از انتخاب تحصیلی خود راضی‌اند).
- نارضایتی در میان فارغ‌التحصیلان غیرشاغل، ۱.۷ برابر بیشتر از فارغ‌التحصیلان شاغل در بخش خصوصی است؛ نشانه‌ای دیگر از اینکه در بلندمدت، وضعیت اشتغال مهم‌ترین عامل تعیین رضایت فرد از انتخاب‌های تحصیلی خود است.

میزان رضایت فارغ‌التحصیلان از انتخاب رشته‌ی خود، با وضعیت بازار کار و فرصت‌های شغلی موجود آن رشته ارتباط مستقیم دارد

- بیش از ۷۰٪ از فارغ‌التحصیلان رشته‌های کامپیوتر، مهندسی صنایع، حقوق، مالی حسابداری و مدیریت از انتخاب رشته‌ی تحصیلی خود رضایت دارند. این افراد در مقایسه با سایر رشته‌ها بیشترین نرخ رضایت را داشته‌اند.
- با نگاهی به رشته‌های تحصیلی پرتکرار در آگهی‌های استخدامی^۱ و میزان رضایت فارغ‌التحصیلان این رشته‌ها از انتخاب رشته‌ی خود، می‌توان گفت که **میزان رضایت از رشته‌هایی که فرصت‌های شغلی فراوانی برای آن‌ها وجود دارد، عموماً بالاست.** تاکید دیگری بر این نکته که ظرفیت‌های آموزشی باید بر اساس نیاز بازار کار اختصاص داده شوند.

۱۰ رشته‌ی تحصیلی با بالاترین میزان رضایت در میان فارغ‌التحصیلان

% از فارغ‌التحصیلان هر رشته

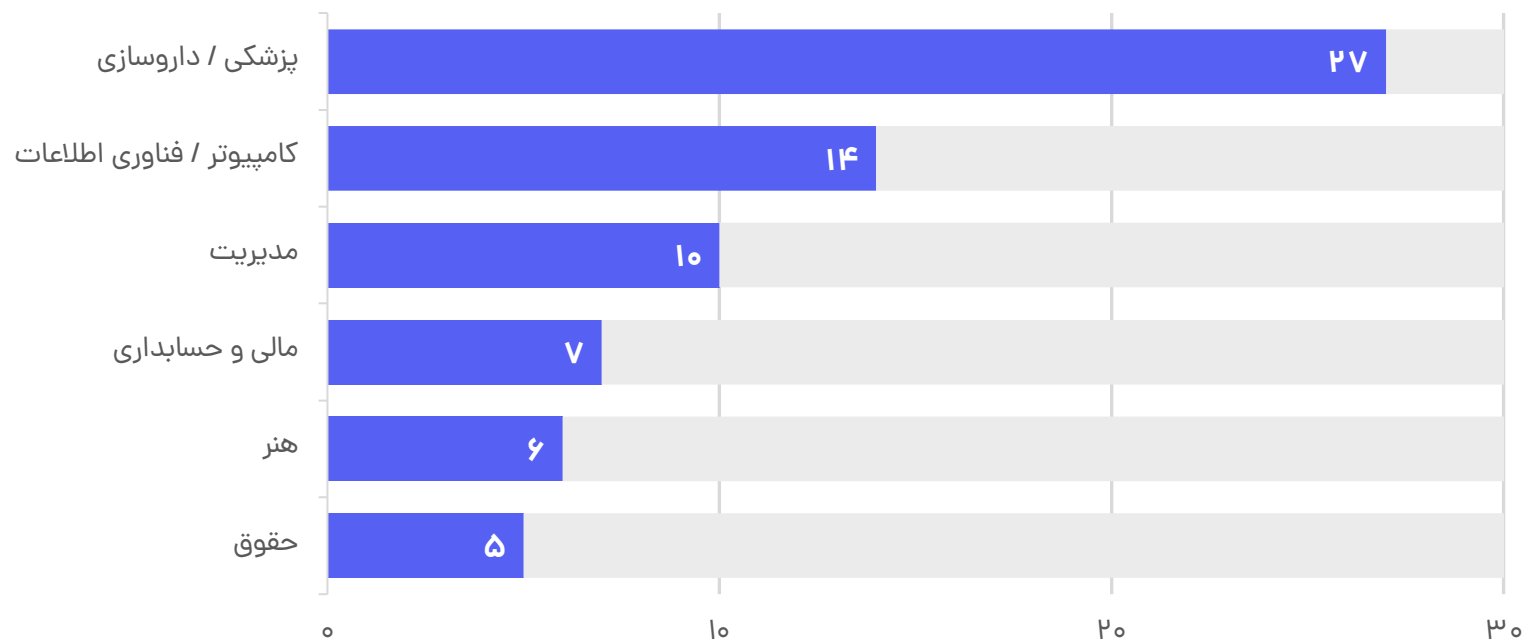

(۱) براساس داده‌های گزارش کارنامه بازار کار جاب‌ویژن در سال ۱۴۰۲

تاثیر بازار کار در رضایت تحصیلی | آذرماه ۱۴۰۲

۷۰٪ از فارغ‌التحصیلانی که از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی‌اند، اگر به عقب برگردند یکی از رشته‌های پرتقاضا در بازار کار را انتخاب می‌کنند

رشته‌ی جایگزین مورد نظر فارغ‌التحصیلانی که از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی هستند^۱
% از کل فارغ‌التحصیلان ناراضی از انتخاب رشته

(۱) از فارغ‌التحصیلانی که از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی هستند پرسیده شده اگر به عقب برگردند چه رشته‌ای را انتخاب می‌کنند؟ (n=۵۴۴)

(۲) گزارش سراسری میزان افزایش حقوق، هر ساله در ابتدای سال توسط جاب‌ویژن منتشر شده و حقوق درخواستی گروه‌های شغلی مختلف به تفکیک نوع شهر محل اشتغال و سطح ارشدیت در آن بررسی می‌شود.

تاثیر بازار کار در رضایت تحصیلی | آذرماه ۱۴۰۲

- رشته‌هایی که بازار کار و سطح درآمد مناسب‌تری دارند، مانند پزشکی، داروسازی، کامپیوتر و فناوری اطلاعات و مدیریت، در صدر انتخاب‌های رشته‌ی جایگزین افراد هستند.
- برای مشاهده‌ی حقوق دریافتی گروه‌های شغلی مختلف به [گزارش سراسری میزان افزایش حقوق سال ۱۴۰۲](#)، مراجعه نمایید.
- نکته‌ی قابل توجه این است که این رشته‌ها، اغلب همان رشته‌های تحصیلی هستند که فارغ‌التحصیلان آن‌ها نیز رضایت بالایی از انتخاب رشته‌ی خود دارند؛ البته به جز رشته‌ی پزشکی/ داروسازی!
- بیش از ۵۵٪ دانش‌آموختگان رشته‌های پزشکی و داروسازی، از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی هستند، اما با این وجود، این رشته در صدر لیست انتخاب‌های جایگزین افراد قرار دارد که شاید ناشی از باورهای نه چندان نزدیک به واقعیتی باشد که در جامعه در مورد این رشته‌ها شکل گرفته است.

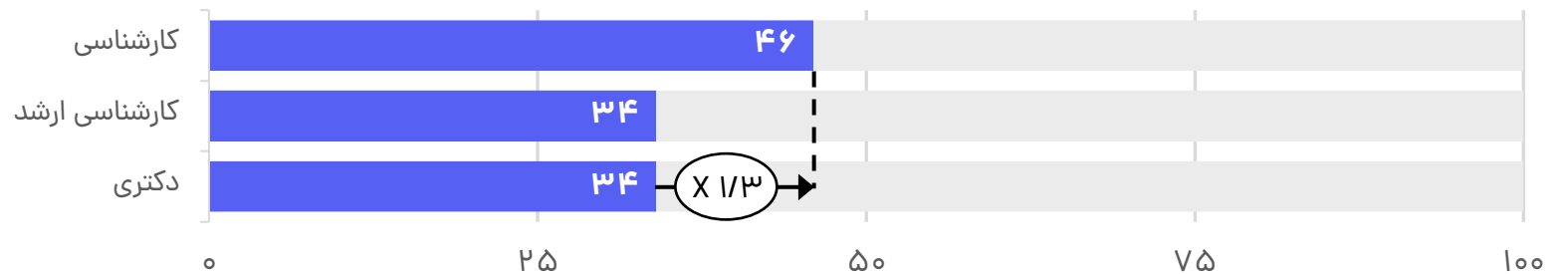
با بالا رفتن مقطع تحصیلی، میزان نارضایتی از انتخاب‌های تحصیلی کاهش می‌یابد.
نارضایتی فارغ‌التحصیلان کارشناسی ۱.۳ برابر نارضایتی فارغ‌التحصیلان ارشد و دکتری است

- در حالی که نزدیک به ۵۰٪ از فارغ‌التحصیلان کارشناسی از انتخاب‌های تحصیلی خود ناراضی‌اند، میزان این نارضایتی در بین فارغ‌التحصیلان دکتری به حدود ۳۰٪ کاهش می‌یابد.

- این امر می‌تواند ناشی از آن باشد که افراد هنگام انتخاب‌های تحصیلی قبل از دوره‌ی کارشناسی، آگاهی کمتر و شاید دور از واقعیتی از رشته و دانشگاه خود دارند، اما با گذشت این مقطع، شناخت بیشتری از علایق خود و بازار کار رشته‌های مختلف پیدا می‌کنند و در مقاطع بعدی، تصمیم‌هایی با رضایتمندی بالاتر می‌گیرند.

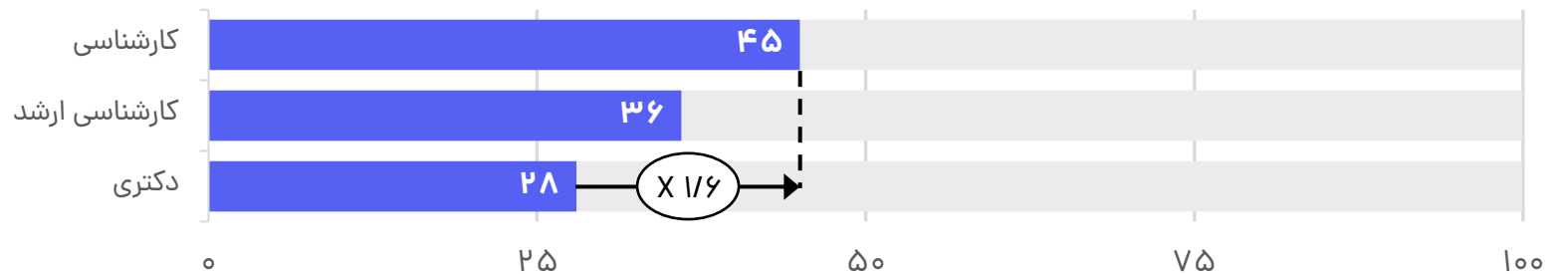
نارضایتی فارغ‌التحصیلان مقاطع مختلف از انتخاب رشته^۱،

% از کل فارغ‌التحصیلان هر مقطع

نارضایتی فارغ‌التحصیلان مقاطع مختلف از انتخاب دانشگاه^۲،

% از کل فارغ‌التحصیلان هر مقطع

(۱) پاسخ به سوال آیا از رشته خود ناراضی هستید؟ (۲: پاسخ به سوال آیا از انتخاب دانشگاه خود ناراضی هستید؟) (n=۱۲۱۳)
به دلیل کمبود داده در مقطع کاردانی از تحلیل نتایج این گروه صرف نظر شده است.

تاثیر بازار کار در رضایت تحصیلی | آذرماه ۱۴۰۲

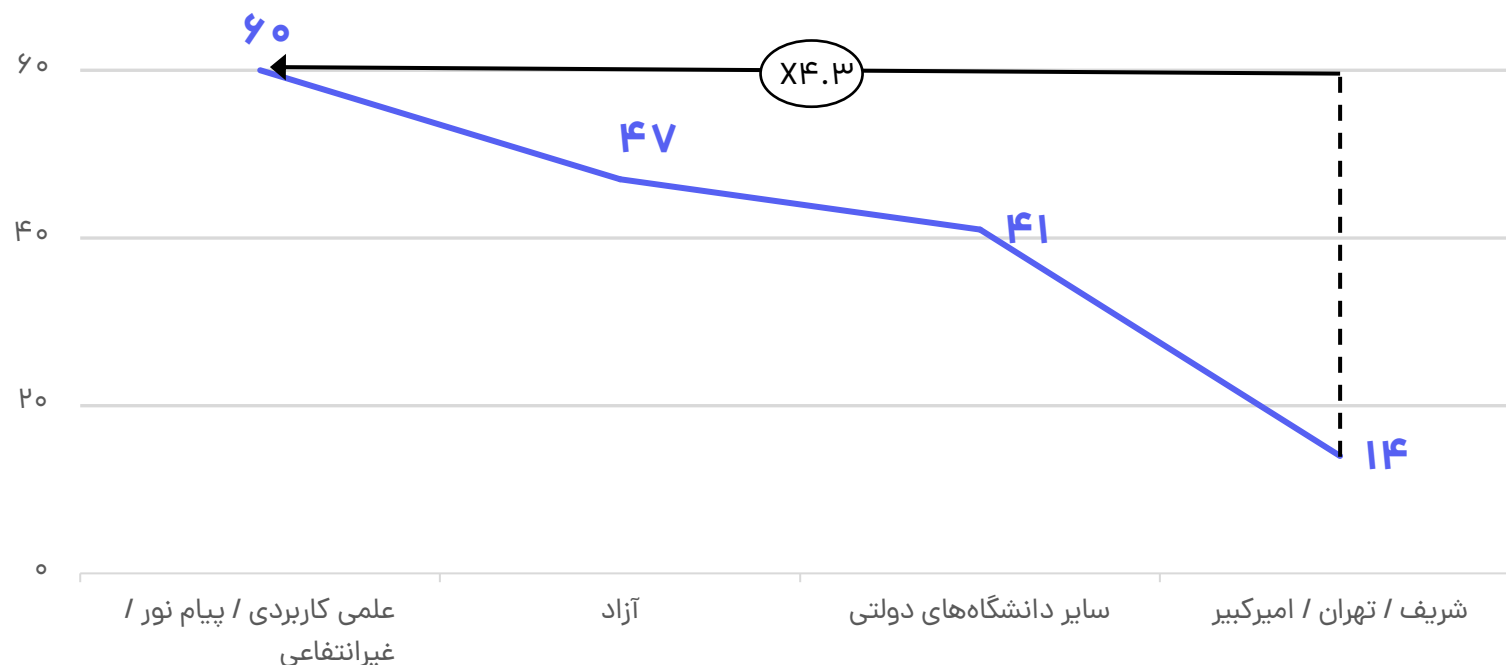
میزان نارضایتی فارغ التحصیلان دانشگاه‌های علمی-کاربردی/پیام‌نور/غیرانتفاعی، بیش از ۴ برابر میزان نارضایتی فارغ التحصیلان دانشگاه‌های شریف، تهران و امیرکبیر است

- فارغ التحصیلان دانشگاه‌های دولتی نسبت به فارغ التحصیلان دانشگاه آزاد و علمی کاربردی/پیام‌نور/ غیر انتفاعی نارضایتی کمتری از دانشگاه محل تحصیل خود دارند.

- بیشترین میزان نارضایتی در میان فارغ التحصیلان دانشگاه‌های علمی‌کاربردی، پیام‌نور و غیرانتفاعی است. (۶۰٪ از این فارغ التحصیلان از انتخاب دانشگاه خود ناراضی هستند).

- ۸۶٪ از فارغ التحصیلان دانشگاه‌های صنعتی شریف، تهران و امیرکبیر از انتخاب دانشگاه خود راضی بوده‌اند که در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها، رضایت بالاتری است.

نارضایتی فارغ التحصیلان دانشگاه‌های کشور از انتخاب دانشگاه محل تحصیل خود^۱
% از کل فارغ التحصیلان هر دانشگاه

(۱) پاسخ به سوال آیا از انتخاب دانشگاه خود ناراضی هستید؟ (n=۱۲۹۷)

اشتغال در زمینه‌ی مرتبط
با رشته‌ی تحصیلی

۲

۳۰٪ از فارغ‌التحصیلان، در زمینه‌ای غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود فعالیت می‌کنند

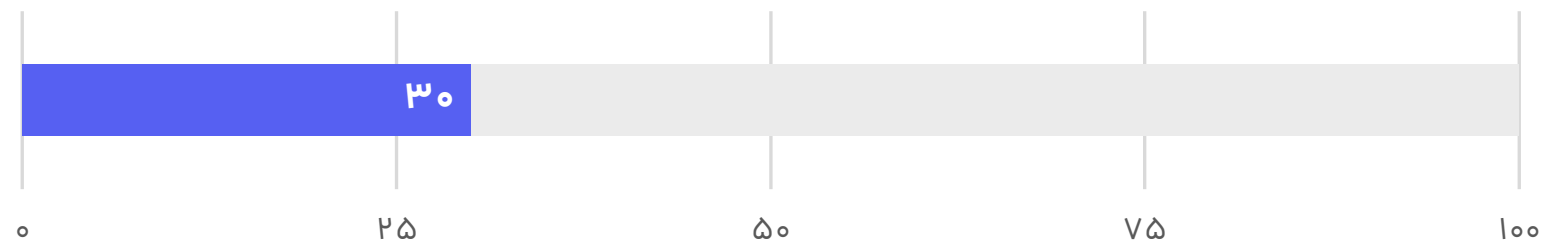
- اشتغال در زمینه‌ای غیرمرتبط با رشته‌ی تحصیلی می‌تواند از پیامدهای عدم انطباق صحیح آموزش‌های عالی و مهارتی کشور با نیازهای واقعی و مورد نیاز بازار کار باشد.

- ۳۰٪ از نیروی بازار کار کشور، در زمینه‌ای غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود فعالیت می‌کنند. این سطح از تحصیلات نامرتبط، تا حدی نشان‌دهنده‌ی هدر رفتن منابع سیستم آموزشی و بازده نیروی کار است. اگر افرادی که اکنون در زمینه‌ای نامرتبط مشغول به کار هستند، در دوران تحصیل فرصت آموختن مهارت‌های مورد نیاز شغل فعلی خود را داشتند، امروز هم بازده بیشتری داشتند و هم رضایت بالاتری.

- **با بالا رفتن مقطع تحصیلی، نرخ اشتغال در زمینه‌ی نامرتبط با رشته به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش می‌یابد.** (۳۲٪ از فارغ‌التحصیلان کارشناسی در زمینه‌ای نامرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود فعالیت می‌کنند. این در حالیست که نرخ اشتغال غیر مرتبط با رشته در میان فارغ‌التحصیلان مقطع دکتری تنها ۱۶٪ است.)

اشتغال در زمینه‌ی غیر مرتبط با رشته^۱

% از کل فارغ‌التحصیلان شاغل با حداقل تحصیلات کاردانی

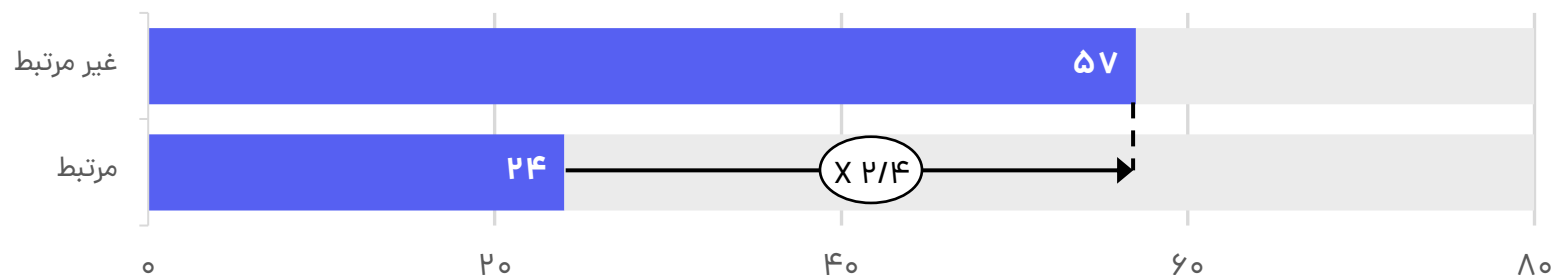

(۱) پاسخ به سوال آیا شغل شما مرتبط با رشته‌ی تحصیلی شماست؟ (n=۷۸۳)

- حدود ۶۰٪ از افرادی که شغلی غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی‌شان دارند، از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی هستند. این میزان عدم رضایت، نسبت به افرادی که شغلی مرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود دارند، حدود ۲.۵ برابر بیشتر است.
- این موضوع نشان می‌دهد که احتمالاً اشتغال در زمینه‌ی غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی، دلخواه تعداد قابل توجهی از افراد نبوده است.

فارغ‌التحصیلانی که شغلی نامرتب با رشته‌ی تحصیلی خود دارند، حدود ۲.۵ برابر بیشتر از سایر شاغلین از انتخاب‌های تحصیلی خود ناراضی هستند

میزان نارضایتی از انتخاب رشته‌ی تحصیلی به تفکیک نوع اشتغال (مرتبط یا غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی)^۱،
٪ از کل فارغ‌التحصیلان شاغل در زمینه‌ی مرتبط / غیر مرتبط با رشته

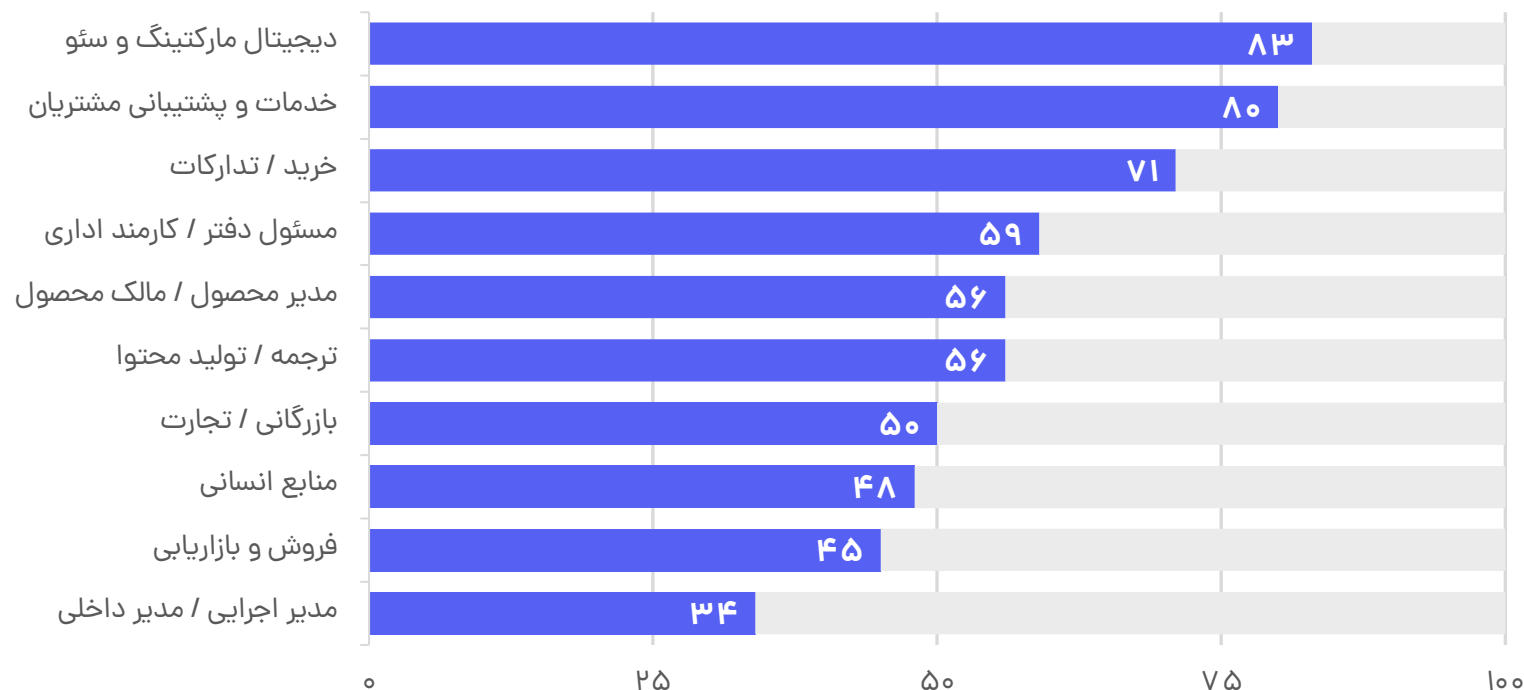

(۱) سوال "آیا از انتخاب رشته‌ی خود ناراضی هستید؟" از شاغلین پرسیده شد و بر اساس اینکه در حوزه‌ای مرتبط یا غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود کار می‌کنند، پاسخ آن‌ها با یکدیگر مقایسه شده است. (n=۷۸۳)

- اغلب گروه‌هایی که بالاترین نرخ نیروی کار با تحصیلات نامرتبط را دارند، گروه‌های شغلی پرتقاضا و مهمی هستند.
- به نظر می‌رسد در مورد تعدادی از مشاغل پرتقاضا، رشته‌ی آکادمیک متناظری وجود ندارد و یا اینکه دانش‌آموزان هنگام انتخاب رشته با این مشاغل و مسیر تحصیلی مورد نیاز آن‌ها آشنایی ندارند.
- دانش‌آموختگان، برای ورود به این مشاغل، مهارت‌های لازم را با گذراندن دوره‌هایی خارج از دانشگاه به دست می‌آورند و با کسب تجربه در حین کار، مهارت‌های خود را ارتقا می‌دهند. به عبارتی، این عدم انطباق آموزش دانشگاهی با نیاز بازار کار، یا توسط خود کارجویان با صرف زمان و هزینه‌ی مجدد جبران می‌شود و یا توسط کارفرمایان.
- شناخت اولویت‌های بازار کار، اختصاص ظرفیت‌های سیستم آموزشی متناسب با آن‌ها و در عین حال، کمک به دانش‌آموزان برای شناخت بهتر علایق خود از جمله راهکارهایی هستند که به کمک آن‌ها، سیاستگذاران و متولیان سیستم آموزشی می‌توانند بهره‌وری نیروی انسانی کشور را ارتقا دهند.

عدم انطباق ظرفیت سیستم آموزشی با نیازهای بازار کار منجر به کمبود فارغ‌التحصیلانی با تحصیلات مرتبط در تعداد قابل توجهی از مشاغل پرتقاضا و مهم شده است

گروه‌های شغلی دارای بالاترین نرخ نیروی کار با تحصیلات نامرتبط^۱،
% از کل شاغلان هر گروه شغلی

(۱) پاسخ به سوال "آیا شغل فعلی شما مرتبط با رشته‌ی تحصیلی شماست؟" (n=۷۸۳)

از سوی دیگر، ظرفیت سیستم آموزشی صرف تربیت فارغ‌التحصیلانی می‌شود که اغلب، کار مرتبط با شغل خود پیدا نمی‌کنند

رشته‌های تحصیلی که درصد قابل توجهی از فارغ‌التحصیلان آن شغلی غیر مرتبط با رشته‌ی خود دارند

- بالا بودن نرخ اشتغال غیر مرتبط در یک رشته می‌تواند نشانگر آن باشد که تعداد فارغ‌التحصیلان جویای کار آن رشته با تعداد فرصت‌های شغلی مرتبط با آن مطابق نیست و به دلیل عدم انطباق نرخ عرضه و تقاضا در بازار کار، فارغ‌التحصیلان آن رشته در مشاغلی غیر مرتبط مشغول به کار شده‌اند.

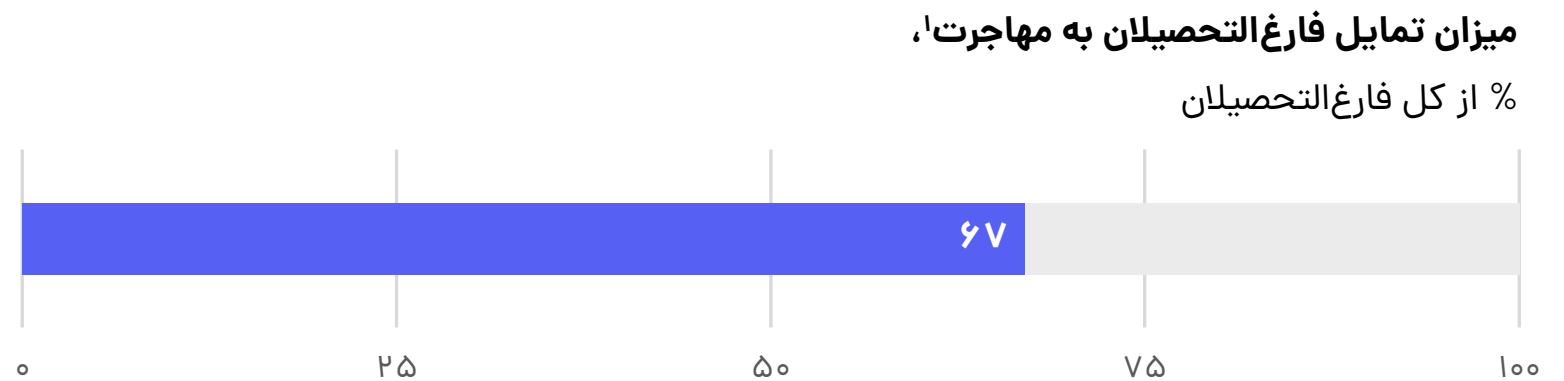
- شیمی
- ریاضی / آمار
- ایمنی و محیط زیست
- فیزیک
- مهندسی پزشکی
- مهندسی نفت
- زیست‌شناسی / علوم آزمایشگاهی
- علوم سیاسی
- معماری و شهرسازی

تمایل به مهاجرت

۳۱

- ۶۷٪ از فارغ‌التحصیلان کشور تمایل به مهاجرت دارند. این سطح از گستردگی تمایل به مهاجرت، زنگ خطر مهمی است که در صورت عدم توجه به آن و مهاجرت نیروی کار جوان، بازار کار ایران با چالش‌های مهمی روبرو خواهد شد.
- میل به مهاجرت در بین دارندگان مدرک کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری بسیار بالا (بالای ۶۰٪) است. البته، با بالاتر بودن مدرک تحصیلی میل به مهاجرت کمی کاهش می‌یابد. این امر می‌تواند ناشی از روش اجرای نظرسنجی باشد. احتمالاً درصد بیشتری از متمایلان به مهاجرت با مدارک تحصیلی بالاتر، از کشور خارج شده‌اند و در میان مخاطبان نظرسنجی ما نبوده‌اند^۲.
- میزان تمایل به مهاجرت به نوع دانشگاه محل تحصیل فارغ‌التحصیلان ارتباطی ندارد و تفاوت چشمگیری میان میزان تمایل فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مختلف وجود ندارد.

۶۷٪ از فارغ‌التحصیلان تمایل به مهاجرت دارند

(۱) پاسخ به سوال آیا تمایل به مهاجرت دارید؟ (n=۱۶۲۶)

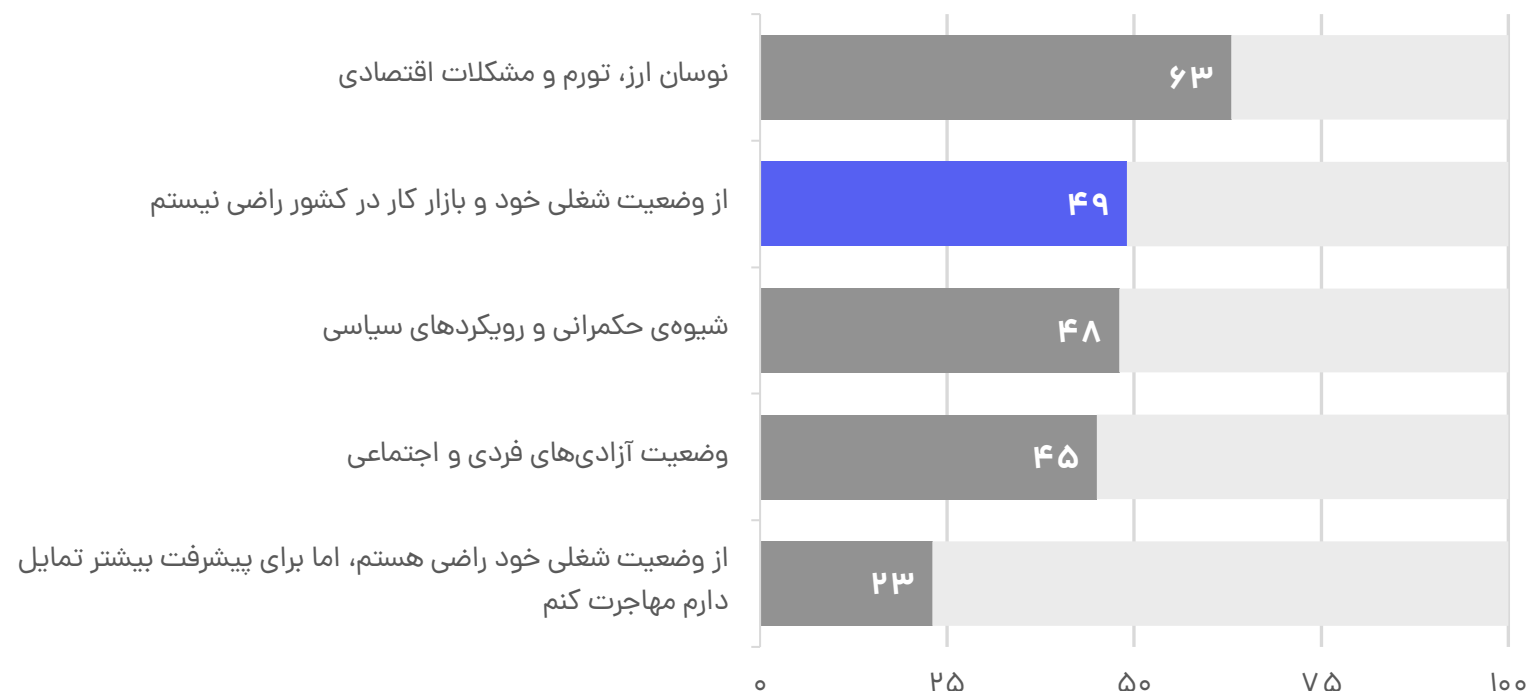
(۲) از آنجا که این نظرسنجی در کانال‌های تلگرامی و در میان مخاطبان جاب‌ویژن برگزار شده است، انتظار می‌رود درصد کمتری از فارغ‌التحصیلانی که مهاجرت کرده‌اند این نظرسنجی را دیده باشند.

نزدیک به نیمی از افرادی که تمایل به مهاجرت دارند، عدم رضایت از وضعیت شغلی و بازار کار را از دلایل اصلی خود برای مهاجرت اعلام کرده‌اند

- نوسانات ارز و مشکلات اقتصادی، اصلی‌ترین دلایل افراد برای تمایل به مهاجرت هستند.
- **نزدیک به نیمی از این افراد، به دلیل عدم رضایت از وضعیت شغلی و بازار کار تمایل به مهاجرت دارند.** این موضوع نشان می‌دهد که می‌توان با بهبود شرایط بازار کار و ایجاد اشتغال، از مهاجرت درصد قابل توجهی از نیروی کار کشور جلوگیری کرد.
- در گزارشی جداگانه به اثرات دوجانبه‌ی بازار کار و نوسانات ارز، تورم و مشکلات اقتصادی خواهیم پرداخت. اگر فرض کنیم که بخش مهمی از مشکلات اقتصادی ریشه در بازار کار نابسامان دارند، می‌توان گفت که اصلاح و بهبود بازار کار بهترین راه برای محافظت از مهم‌ترین سرمایه کشور - نیروی انسانی خبره - است و باید در اولویت سیاست‌گذاران و متولیان امور باشد.

دلایل عنوان شده برای مهاجرت^۱

% از کل فارغ‌التحصیلان متمایل به مهاجرت که هر دلیل را انتخاب کرده‌اند

(۱) پاسخ به سوال دلالی که باعث شده تمایل به مهاجرت داشته باشید چیست (n=۱۰۹۰)

متدولوژی و جامعه آماری

۴۱

این گزارش بر اساس نتایج حاصل از یک نظرسنجی آنلاین از کاربران **جاب ویژن** و اعضای کانال‌های تلگرامی در آبان ماه ۱۴۰۲ تهیه شده است.

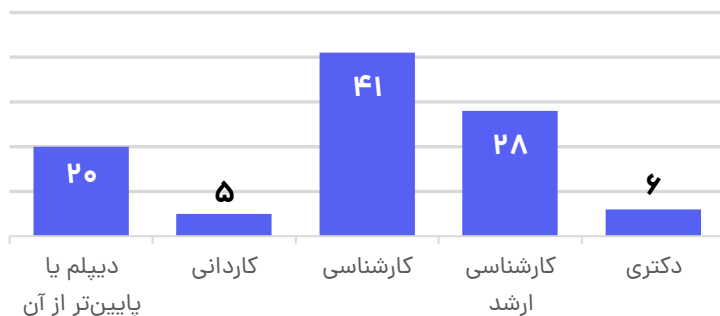
در مجموع، ۱۸۰۰ نفر در این نظرسنجی شرکت کردند که پس از پالایش داده‌ها و حذف داده‌های نامعتبر، نتایج ۱۶۲۶ نفر از شرکت‌کنندگان مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفت.

فارغ‌التحصیلان مقاطع مختلف ۵۰ رشته‌ی تحصیلی از بیش از ۳۰ دانشگاه کشور، در این نظرسنجی شرکت کردند. با توجه به آن‌که در این گزارش به دنبال ارزیابی نظر فارغ‌التحصیلان در مورد میزان رضایت آن‌ها از انتخاب‌های تحصیلی و وضعیت اشتغال مرتبط با رشته‌ی تحصیلی بودیم، جامعه آماری مورد نظر را از میان متولدین ۸۰ به قبل انتخاب کردیم تا دیدگاه افرادی را مورد بررسی قرار دهیم که حداقل چند سال از شروع تحصیل آن‌ها گذشته باشد و به بازار کار ورود پیدا کرده باشند.

با توجه به محدودیت روش اجرا نظرسنجی و تعداد شرکت‌کنندگان، کاملاً محتمل‌ست در نتایج بدست آمده درصدی خطا وجود داشته باشد. تلاش ما بر این است که در گزارش‌های آینده، با کمک صاحب‌نظران و با شرکت افراد بیشتری در نظرسنجی، به نتایج دقیق و جامع‌تری دست پیدا کنیم.

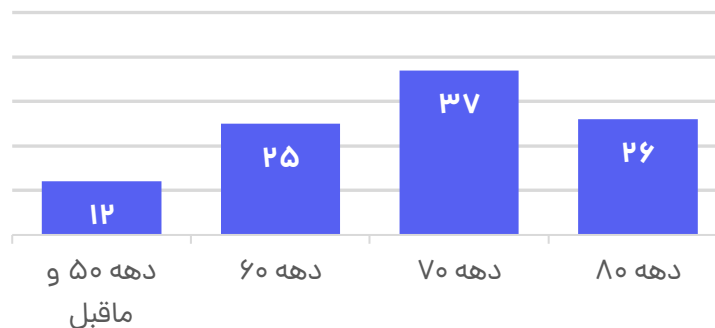
آخرین مقطع تحصیلی شرکت کنندگان^۳

% از کل شرکت کنندگان

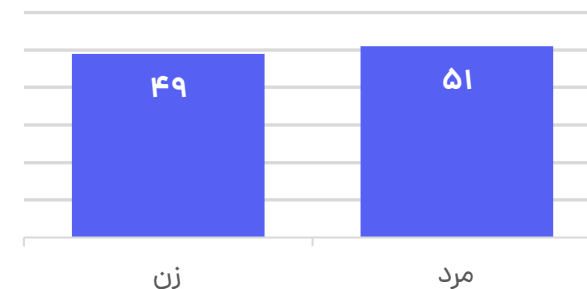
سن شرکت کنندگان^۲

% از کل شرکت کنندگان

جنسیت شرکت کنندگان^۱

% از کل شرکت کنندگان

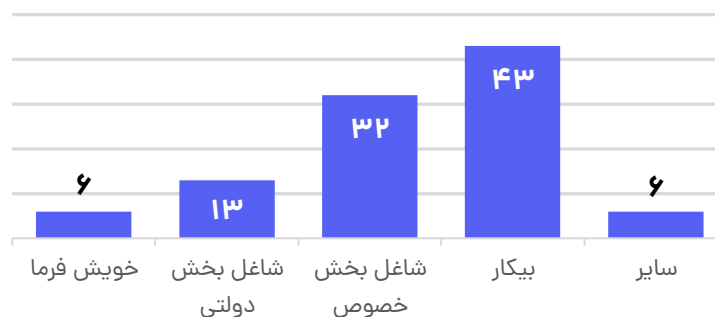
میزان سابقه کار شرکت کنندگان^۶

% از کل شرکت کنندگان شاغل

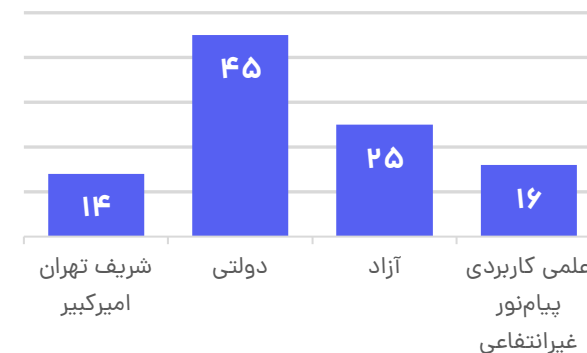
وضعیت اشتغال شرکت کنندگان^۵

% از کل شرکت کنندگان

دانشگاه محل تحصیل شرکت کنندگان^۴

% از کل شرکت کنندگان با حداقل تحصیلات کاردانی

(۱) پاسخ به سوال جنسیت شما کدام است؟ (n=۱۶۲۶) ؛

(۳) پاسخ به سوال آخرین مقطع تحصیلی شما کدام است؟ (n=۱۶۲۶) ؛

(۵) پاسخ به سوال در حال حاضر وضعیت اشتغال شما کدام است؟ (n=۱۶۲۶) ؛

(۲) پاسخ به سوال متولد کدام دهه هستید؟ (n=۱۶۲۶)

(۴) پاسخ به سوال آخرین مقطع تحصیلی خود را در کدام دانشگاه گذراندید؟ (n=۱۲۹۷)

(۶) پاسخ به سوال چند سال سابقه کار دارید؟ (n=۸۱۸)

معرفی گزارش‌های مرتبط

گزارش سراسری وضعیت مهاجرت از منظر کارکنان و کارفرمایان

مهاجرت کارکنان در بخش‌های مختلف کسب‌وکار، یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که سازمان‌های مختلف اعم از دولتی، خصوصی و نیمه‌خصوصی با آن مواجه‌اند. برای آگاهی از وضعیت پدیده مهاجرت در سازمان‌های کشور، پیمایشی با همکاری مشترک رصدخانه مهاجرت ایران وابسته به پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه شریف و جاب‌ویژن در اردیبهشت ۱۴۰۱ صورت گرفت. در این پیمایش، بیش از ۶۰۰۰ نفر از فعالین کسب‌وکارهای کشور که در بخش‌های مختلف اقتصادی مشغول به فعالیت بودند، شرکت کردند.

دانلود گزارش

گزارش کارنامه‌ی بازار کار سال ۱۴۰۲

یکی از دغدغه‌های هر دانشجوی کنکوری در زمان انتخاب رشته این است که وضعیت بازار کار رشته مورد نظرش چطور است. در گزارش کارنامه بازار کار به وضعیت بازار کار رشته‌های کنکور ریاضی و رشته‌های مشترک پرداختیم و گروه‌های شغلی که روند اشتغال آن‌ها رو به رشد است را معرفی کردیم. این گزارش بر اساس داده‌های سایت جاب‌ویژن تهیه شده است.

دانلود گزارش

گزارش سراسری میزان افزایش حقوق سال ۱۴۰۲

انتهای سال ۱۴۰۱ با نظرسنجی از ۷۴۰۰۰ شاغل در سراسر کشور گزارش جامعی از میزان حقوق و مقدار افزایش آن در سال جدید ارائه دادیم؛ گزارشی که در آن حقوق کارکنان گروه‌های شغلی مختلف با سابقه کاری مختلف و در شهرهای مختلف بررسی شده است. این گزارش در فروردین ۱۴۰۲ منتشر شد.

دانلود گزارش

تهیه شده توسط شرکت جاب ویژن

راه های ارتباطی

آدرس وبسایت: Jobvision.ir

ایمیل ارتباط با تیم تحلیل و تهیه کننده ی گزارش: reports@jobvison.ir

شناسه کانال تلگرام: t.me/jobvision

شناسه صفحه اینستاگرام : [Job-vision](https://www.instagram.com/Job-vision)

آدرس لینکدین : <https://www.linkedin.com/company/job-vision-ir>